

DE HAAGSE TIJDEN

WOONSPECIAL

Fenomenen van
weleer in de Haagse
Binnenstad

Pag. 3

Wonen op de
Steijnlaan

Pag. 8-9

van der VLUGT GLASHANDEL v.o.f.

Loosduinsekade 175
2571 BW 's-Gravenhage
Tel: 070-3603927
info@vd-vlugt.nl
www.glashandel-vandervlugt.nl

De Haagse krant van alle tijden

Het hart van onze woning

Op televisie buitelen de kook-, verbouwings- en interieurprogramma's over elkaar heen. Erg leuk om naar te kijken en om de variatie in woningen te zien die een metamorfose ondergaan. Het leidt ongetwijfeld tot bijzondere gerechten op tafel, verbouwingen en herinrichtingen bij de kijkers, maar niet iedereen is zomaar meesterkok of kan gaan hakken en breken.

De inrichting van huizen wordt sterk beïnvloed door televisieprogramma's. Het is nog niet zo lang geleden dat, daar-is-ie-weer, Jan des Bouvrie half Nederland zo ver kreeg om de eikenhouten bankstellen, tafels en wandmeubels buiten de deur zetten en te vervangen door witte exemplaren. 'Licht

en strak' was het devies. Daar het vervangen ook prijzig was, werden in veel huishoudens de wandmeubels wit geverfd zodat die nog wat langer mee konden. Vervolgens kwam de grijze golf, waarna de gehele inrichting tot en met de gordijnen in varianten grijs werd uitgevoerd. Niet lelijk, allesbehalve, maar wel

Granito gootsteen en aanrechtblad van rond 1950. Bron: Uit de oude Koektrommel

wat saai. Met verlichting kon veel worden gedaan, evenals met planten, kussens en kaarsjes, maar toch. Nu zien we weer wat kleur verschijnen en mag hout ook weer gezien worden.

Met keukens is het net zo vergaan. In de jaren vijftig waren duizenden gezinnen gelukkig met de iconische, crèmekleurige Bruynzeelkeuken waarvan een exemplaar in het Openlucht-museum in Arnhem niet zou misstaan. Sterker nog, in veel huizen staan ze nog steeds, onverwoestbaar. Het succes zat in het praktische ontwerp dat precies paste in de maatvoering van de toenmalige, gesloten keukens van twee bij drie meter. De wasbak met granieten aanrecht, kastjes onder en boven plus een ingebouwd handdoekrekje en snijplank. In de moderne flat was geen ruimte voor een woonkeuken, zoals die in

boerderijen of grote woningen met personeel te vinden zijn. De keuken was puur bedoeld om te koken. De woon-/zitkamer was om te verblijven en te eten en de andere kamers waren om in te slapen. De keuken was qua grootte ook zodanig dat de huisvrouw zich alleen behoefde om te draaien om van aanrecht naar fornuis te reiken.

De keuken als ontmoetingsplek of plek waar gezellig gekletst kan worden, werd gemist. Ook de vrouw wilde als er bezoek in de kamer was meepraten en niet alleen in de keuken staan. In de zeventiger jaren zien we daarom woningen verschijnen die een halfopen keuken hebben. Het aanrecht tegen de gevelwand met een doorloop naar de kamer, soms afgescheiden door een ontbijtbar. De geluiden van het koken waren weliswaar hoorbaar, maar de afzuigkap

voorkwam dat de geurtjes binnenkwamen. De kookprogramma's op televisie zijn eigenlijk van alle tijd. Alleen zijn ze nu veel frequenter en van een ander niveau. Kookte Joop Braakhekke nog vaak gerechten die door de gemiddelde Nederlander makkelijk waren na te maken en zien we op de Vlaamse televisie het programma *Dagelijkse Kost*, toch wordt het steeds culinairder. Het vraagt ook om accessoires en allerlei apparatuur die in menig keukens ontbreekt.

Vroeger zag je op de markt in de Herman Costerstraat vaak op zaterdag standwerkers die allerlei keukensnufjes aan de man probeerden te brengen.

Ton van der Pijl
Tonvanderpijl212@gmail.com

Vervolg op pagina 5

Keuken eind jaren zestig (Amelandsestraat 44). Foto Dienst voor de Stadsontwikkeling, collectie HGA

Eetkamertafel Pikeur

in klein formaat in onze bekende kersenkleur.

De maten zijn : 130 x 80 x 78 cm. (bxdxh) d.m.v. een 'tuimelblad' van 40 cm. in een handomdraai te verlengen naar 170 cm.

Nu van € 1.449,- voor slechts € 1.190,-

Kom langs of kijk op starstijlmeubelen.nl

Samen aan alles gedacht!

UITVAARTVERZORGING
J. Henning

070 345 48 10

Dag en nacht bereikbaar
Bautersemstraat 1, Den Haag
www.henning-uitvaart.nl

BRIEVENBUS

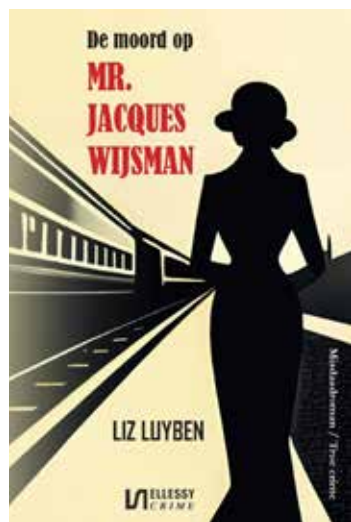

De gratis rubriek 'Brievenbus' is een zeer populaire!
Hulp nodig of wilt u een reactie plaatsen?
Mail naar redactie@dehaagsetijden.nl

De moord op mr. Jacques Wijsman

In De Haagse Tijden van 28 december 2021 las ik het artikel *Moord op oudejaarsavond* van Jan Kaffa. Ik maak sinds anderhalf jaar de lichtvoetige, historische true crime podcast Moord Podcast. Dat begon anderhalf jaar geleden met een vijfdelige serie over de moord op de Haagse mr. Jacques Wijsman. Die onopgeloste moord vond plaats in de trein van Amsterdam naar Den Haag op 31 december 1921. De zaak spreekt nog steeds erg tot de verbeelding en vanaf 13 augustus ligt mijn roman over deze zaak in de winkel: *de moord op mr. Jacques Wijsman*. In mijn boek wordt de moord uiteraard wél opgelost. Leek me aardig om dit te delen.

Liz Luyben
lluyben@gmail.com

Knutselmiddagen

In mijn jeugd (1985-1990) ging ik wel eens knutselen in een kelder aan de Aaltje Noorderwierstraat, vlakbij de ontmoetingskerk. Volgens mij werden deze woensdagmiddagen geleid door een dame die Wil heette. Zijn er meer mensen die hieraan meededen? Wie organiseerde dit en waarom is het opgehouden te bestaan? Dank voor het meedenken.

G. Goudriaan
gngoudriaan@yahoo.com

Over de drempel

We kennen allemaal de beelden: volgepakte woningen met één klein looppad tussen de stapels. Zoals te zien in de tv-series *Mijn leven in puin* of *Hoorders*. Vrijwilligers van Stek Den Haag 'Over de Drempel' kennen deze problematiek als geen ander. Vrijwilligers van Over de Drempel helpen als opruimcoach al ruim 25 jaar mensen om hun overvolle woning op te ruimen. Het vraagt geduld, aandacht en veel creativiteit om mensen met een compleet andere levensstijl te motiveren hun huis op te ruimen. Als vrijwillige opruimcoach ga je eens per week langs bij je 'verzamelaar'. Als vrijwilliger bij Stek Over de Drempel krijg je een introductie in onderwerpen als psychische ziektebeelden en hygiënische probleemsituaties. Jaarlijks volg je een training over bijvoorbeeld motiverende gesprekstechnieken of verbindend communiceren. Tijdens de intervisiebijeenkomsten steun je elkaar en krijg je begeleiding van professionele hulpverleners. En natuurlijk organiseert Stek elk jaar een leuke activiteit voor vrijwilligers en cliënten. Meer weten? Bel of mail naar: Jan Grotendorst, T 070 318 16 16, Jgrotendorst@stekdenhaag.nl Zie ook www.stekdenhaag.nl/overdedrempel.

Schilderachtig Loosduinen

Op zaterdag 30 september jl. is in het Loosduins Museum de tentoonstelling *Schilderach-*

tig Loosduinen geopend door Maarten van der Schaft. Maarten van der Schaft is de coördinator van het in 2010 verschenen boek *Schilders van het Westland, van 1500 tot heden*. Aanleiding van de tentoonstelling is het door Carl Doeke Eisma geschreven artikel in De Haagse Tijden van 10 januari 2023 over de Loosduinse schilderskolonie. Tussen 1887 en 1892 zijn enkele kunstenaars in Loosduinen neergestreken, die zich later verzameld hebben onder de naam Loosduinse schilderskolonie. Zij verbleven veelal in de herberg Vinkenburg, gelegen aan de Beeklaan 2, toen nog Loosduins grondgebied. De tentoonstelling geeft een beknopt overzicht van de tot deze kolonie behorende schilders. Na zijn dood schonk de weduwe van Han Krug een aantal aquarellen met veelal Loosduinse onderwerpen aan het museum. Ook is er aandacht voor een aantal Westlandse schilders. Tenslotte kan men genieten van een expositie van de Kunstkamer Loosduinen. In het museum is een gratis naslagwerkje te verkrijgen over de tentoonstelling en expositie van de Kunstkamer.

Het Loosduins museum is gevestigd aan de Margaretha van Hennebergweg 2A, naast de Loosduinse molen.
loosduinsmuseum.nl

Stadsdichtersgala 2023

Het Groot Gouds Stadsdichtersgala is een jaarlijks feest van het poëtische woord. Deelnemers aan dit spetterende gala zijn 32 dichters die in hun stad of dorp zijn benoemd tot stads- of

De Haagse STADSDICHTER

Victor R. Meijer • vr.meijer@hotmail.com

Als het regent in Den Haag

Als het regent in Den Haag huilen de wolken spetters in de Koninginnegracht en grote ronde tranen op het Malieveld

Als het regent in Den Haag is er zoveel nieuwe blues dat vertelt gestaag Van zeeluchtblauw vermengd met nieuwbouw van oude Schilderwijk tot omgetoverd ijspaleisgezeik van zieke Grote Marktstraat tot een tunnel die steeds blank staat van een oude gele tram, wat een juweel tot die nieuwe , te vaak naast de rail... van betaald parkeren overal tot annexeren, weer zo'n grensgeval van Den Haag bruist weer tot een zaadcellogo, waar is mijn geweer?

van 100 verschillende culturen dat kan Den Haag verduren en door die mengelmoes met mensen heeft Den Haag nog zoveel te wensen dus... ik help je altijd, mijn Den Haag ik hou voor eeuwig steeds van jou al giet het, vriest het, zeikt het mijn ooievaar... stemt me neffah nooit eens grauw

dorpsdichters en die tijdens het gala strijden om de Grote Prijs van Gouda: de landelijke onderscheiding voor de beste Stadspoëzie. Via een spannende voorronde komt het uiteindelijk tot een winnaar van deze landelijke prijs. Het publiek bepaalt! Kan de winnaar van 2022, Yanaika Zomer uit Den Helder, haar prijs behouden? En wat vindt jurylid Ronald Giphart van de dichters? Kom de spanning meemaken en geniet van vlammeende poëzie die zijn weerga niet kent. De Haagse stadsdichter die dit jaar meedingt met de grote prijs is Victor R. Meijer.

ZO 29/10/2023
DE GOUDSE SCHOUWBURG
Bestel nu je tickets: www.goudseschouwburg.nl

Wanneer & waar: zo 29 okt, 14.00-17.00u (voorronde), 19.00-22.00u (halve finale en finale), Goudse Schouwburg
Meer info: goudseschouwburg.nl

Uitgeverij De Haagse Tijden
Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag

Ook te volgen via Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Uitgave:

Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 65.000 exemplaren gratis af te halen op circa 360 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:

De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en onze sociale media kanalen.

Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen

Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via www.dehaagsetijden.nl/abonnement of via de klantenservice. Alle uitgaves van De Haagse Tijden kunt u terug vinden op de website www.dehaagsetijden.nl/archief

Adverteren

Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel en bel 070-3607676 of mail naar info@dehaagsetijden.nl

Hoofdredacteur

Sanne Groeneboer
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs

John Vroom
Milja de Zwart
Marcello & Els
Robert Mindé

Distributie

Hubbel Den Haag

Fotografie

De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving

Brückel Reclame BV

Lezersservice

De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Fenomenen van weleer in de Haagse Binnenstad

De grafische industrie floreerde in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw als nimmer tevoren en vormde een grote aantrekkingskracht op jonge mensen. De binnenstad van Den Haag kende een enorme diversiteit aan drukkerijen en uitgeverijen. Vanzelfsprekend ook daarbuiten. Een fenomeen betrof wel de rotatiepersen aan de Grote Marktstraat, in het gebouw waar de Haagsche Courant werd geproduceerd en gedrukt. Het proces, dat zich achter een rij ramen afspeelde, vormde een bezienswaardigheid voor vele stadgenoten. Zes dagen per week.

Daarboven domicilieerde de handelszetterij (boeken, tijdschriften etc.) van de firma Sijthoff. Een familiebedrijf, tevens uitgever van de krant. Op de eerste dag van september 1958 stapten daar drie schooljongens over de drempel. Knapen waren zij nog: veertien, vijftien jaar oud. Zij sloten zich aan bij de anderen, die al verder gevorderd waren in de opleiding voor het vak van typograaf. Hun voornamen: Joop (2x) en Loek. Hun nieuwe bestaan werd ingevuld door een 48-urige werkweek; een dag, ter aanvulling, op de Grafische School aan de Nieuwe Haven - resulterend in een bult aan huiswerk (theoretisch en algemeen vormend onderwijs, grafische vormgeving) voor de avonduren of op de zondagmiddag. Inmiddels zo'n 65 jaar geleden; de pensioenleeftijd in de geschetste jaren.

Meisjes
Alleen jongemannen maakten deel uit van de opleiding - aan de overzijde van de school waren er meisjes actief, de 'meisjes van plezier' in dit geval. Na de gedegen opleiding volgde de uitreiking van het diploma - daarover verderop meer. Na het opruimen van de feestelijke confetti wachtte de militaire dienstplicht (geen sprake van een tussenjaar met leuke dingen of reisjes). Een tijdvak van ongeveer 24 maanden maximaal, waarin ook veel kennis en (sociale) vaardigheden werden opgedaan - buiten de eigen bubbel treden bijvoorbeeld.

Einde tijdperk
In het midden van de zestiger

De Grote Marktstraat - blikvanger daarin de rotatiepersen op de begane grond (in de kelders het basisgedeelte)

Leerling-typografen van de firma Sijthoff wagen een (bedrijfs)uitstapje naar Gutersloh (mega-drukkerij) en verblijfplaats Steinheim, in 1960

jaren (Beatles & Stones) ging de grafische industrie stapsgewijs over op digitaal. Daarmee kwam het onvermijdelijke einde van het loodtijdperk in zicht, en voor Joop (2x) en Loek het vak van handzetter. Overigens, het drietal is altijd in de sector

rotatiepersen voorgoed. Door een eerdere verhuizing van het bedrijf naar een industriegebied (de binnenstad daarvoor een blikvanger armer), verdween evenzeer het geliefde en bewonderde Planetarium; markant prijkend boven op

“Door een verhuizing van het bedrijf naar een industriegebied, verdween evenzeer het geliefde en bewonderde Planetarium.”

kennisoverdracht en communicatie blijven werken en groeien. En nu volgt het aardige van voorgaande opsomming: de drie ex-grafici zijn elkaar (65 jaar!) trouw gebleven. Tot op de dag van vandaag. Logischerwijze zijn er tijdvakken aan te wijzen, waarop de vakjes minder frequent zijn ingevuld. Het leven verloopt soms grillig, nietwaar? Eenieder ging zijn hoogst particuliere route (zonder spoorboekje). Niettemin bleven de sporen elkaar kruisen, is er nog dikwijls contact of zien zij elkaar op enig moment.

Wat verdween er nog meer?
De krant in de eerste plaats, na 122 jaar. Op 31 augustus 2005 stopten op dit front de

de ronding van de Wagen- en Grote Marktstraat. Het totale bouwwerk neergezet in de jaren dertig - crisistijd!

Uithoudingsvermogen
De drie 'musketiers' (alsmede 34 andere gelukkigen - zettters

Zethaak aan de wilgen... letterkast aan de wand

Diploma-uitreiking op 23 februari 1963. V.l.n.r. de heren C. Chr. Moret, Joop Molenaar, Joop Nievaart, leermeester A. van Ieperen en Loek Knapen (marinier in opleiding)

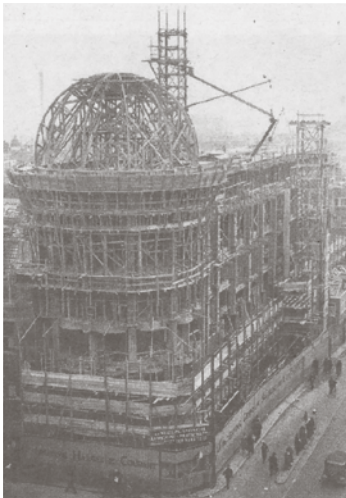

Nieuwbouw koepel

en drukkers) ontvingen op zaterdag 23 februari 1963 (examens eind 1962) hun fel-begeerde diploma. De eindfase werd gekenschetst door ijzige koude, ijzel en bergen sneeuw. De natuur maakte het allemaal nog spannender. Van klimaatverandering had niemand ooit gehoord. Kennelijk wel van mentale neergang. Uit de mond van de directeur viel, tijdens de uitreiking, op te tekenen: “De indruk bestaat dat het uithoudingsvermogen van de jeugd terugloopt.” Wel allemachtig! Zou het praatprogramma OP1 toen al hebben bestaan, zouden de experts in koor hebben geconcludeerd: “De schuld ligt bij de jukebox, pick-up en de Puch, een bromfiets met hoog stuur.” De opletten lezer heeft inmiddels al berekend welke leeftijd Loek Knapen, Joop Molenaar en Joop Nievaart nabij zijn, ofwel hebben bereikt. Belangrijke aantekening in de marge:

ze zijn nog redelijk gezond en weerbaar. Voor de liefhebbers: in den lande bevinden zich vele grafische musea, zelfs in onze regio. Internet wijst u de weg. Schroom niet de betovering van het verleden te beleven. En het betreft zeker geen uitstapje van lood om oud ijzer... waarvan akte.

Joop Molenaar
joopmolenaar@xs4all.nl

Nieuwbouw koepel in 1932

Nog even over de krant. Het eerste exemplaar verscheen op 7 april 1883 - in Den Haag woonden toen 120.000(!) mensen. Zoals vermeld: in de jaren vijftig en zestig groeide de krant mee met de stad. Oplagen van ver boven de honderd-duizend exemplaren, volstrekt uniek voor een lokaal dagblad. Op een bepaald moment bedroeg de omvang van de edities zo'n 72 bladzijden, waarvan veertig met advertenties. Geen wonder dat de leerlingen van de handelszetterij niet zelden moesten bijspringen! Voor de opkomst van 'Ster' en 'Loekie' (de leeuw). Dat spreekt.

Marcello en Els (W)eten Wat Lekker Is

Pesto alla Genovese

recept van de Vegan Pizza Bar

In de vorige aflevering van "Marcello en Els (w)eten wat lekker is" schreven we over ons diner in de Vegan Pizza Bar in de Molenstraat. We aten daar meer dan uitstekend! Vegan wordt, gelukkig maar, steeds gewoner en ook steeds lekkerder... Vandaag hun makkelijk te maken recept voor de lekkerste pesto die wij ooit aten.

Ingrediënten voor ong. 450 gram pesto

- 3 eetl. olijfolie, extra vierge
- 1 fijngesneden ui
- 3 tenen knoflook, grof gehakt
- 2 bossen basilicum (2 plantjes kan ook)
- 50 gram cashewnoten, geroosterd
- 80 gram pijnboompitten, geroosterd
- 2 eetlepels edelgist (te koop bij elke supermarkt)
- ½ citroen, rasp van de schil en sap
- olijfolie, extra vierge
- zwarte peper uit de molen
- zout

Bereiding

- Rooster de cashewnoten en pijnboompitten op middelhoog vuur in een koekenpan zonder olie, dit gaat het beste *afzonderlijk van elkaar*.

- Fruit de ui en knoflook aan in 3 eetl. olijfolie in een klein sauspannetje met een snuffe zout op laag vuur zonder te kleuren voor 2 minuten.
- Doe vervolgens alle ingrediënten met een behoorlijk flinke scheut olijfolie in een keukenmachine (magimix) en draai dit tot een mooie pesto. Voeg tijdens het draaien zwarte peper, citroen rasp en sap toe. Als de massa te dik blijft, doe je er gewoon nog wat olijfolie bij.

KARA

gebakken focaccia broodje. En natuurlijk ook gewoon lekker door een pasta naar keuze.

- Naar smaak extra olijfolie, citroensap, peper en/of zout toevoegen.

Verras vriend en vijand met deze super lekkere pesto! Deze pesto is heerlijk als dip bij de borrel, bijvoorbeeld op een vers

Op een rijtje

Vegan Pizza Bar
Molenstraat 15, Den Haag
+31 (0)6 4361 0318
Reserveren: veganpizzabar.com/den-haag

Voor	vanaf € 7,50
Pizza	vanaf € 11,50
Sides	vanaf € 4,95
Pasta	vanaf € 13,50
Dessert	vanaf € 5,95
Drie gangen menu	€ 28,95
Drankjes	normaal

Behandeling aan huis

Een team van prothesespecialisten

Enrico, Martijn, Jasper en John Jellema

Tel: 070-3555790
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort
recht t.o. halte tram 3 en 12)

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

- Voor het maken van nieuwe kunstgebiten
- Pasvormcorrecties en reparaties
- **Gratis** behandeling aan huis
- 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
- Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

www.novodent.nl

AUTO HOUTWIJK

sterk in elk merk

45 KM

De veiligste brommobiel

Nu standaard ABS op de Sensation Range

Maak een proefrit:
070 - 329 70 51
Showroom & verkoop:
Zichtenburglaan 76-82

www.autohoutwijk.nl

DAG VAN DE MANTELZORG IN DEN HAAG

Donderdag 9 November

GRATIS DEELNAME!

Mantelzorger bedankt!

Even aandacht voor jou: Geniet van een heerlijk verzorgde high tea, een potje **Swingo** en een optreden van het theaterduo **Loes & Loes**

Wie

Deze middag wordt georganiseerd voor alle mantelzorgers en zorgdragers in Den Haag.

Wanneer

Donderdag 9 november 2023
van 14:00 tot 16:00 uur.
Inloop vanaf 13:30 uur.

Waar

Haags Ontmoeten
Asan Tempel 1e van der Kunstraat 75 in Den Haag

Meer info of aanmelden? Mail naar events@lwpc.nl of bel 088 - 7878992

DE HAAGSE TIJDEN WOONSPECIAL

Vervolg voorpagina

Het hart van onze woning

De schaaft waarmee heel fijne schijfjes komkommer konden worden gesneden zonder dat je vingertoppen meegingen. Of handige aardbeikroontjesstekers of kersenontpitters die na aankoop vaak maar één keer werden gebruikt en daarna in de la belandden. Bij opruimwoedes komen ze boven maar worden ze toch niet weggegooid. Deze zogenaamde keukenlijken zorgen voor volle kastjes. Om maar niet te spreken van steeds meer keukenapparatuur. Bij de Bijenkorf waren demonstraties van keukenmachines te zien die deden denken dat koken helemaal vanzelf gaat. Zulke machines zie je in de kookprogramma's gebruikt worden voor gerechten die doordeweeks niet op tafel komen. Dat alles naast staafmixers, slagroomkloppers, tosti-ijzers, koffiezetapparaten etc. Geen wonder dat de keukenkastjes overvol raken.

De druk om de keukens groter te maken, nam daardoor toe. Meer kastruimte was het devies, maar waar? De woonkamer bij de keuken trekken, was dat de oplossing? Zo zien we in de

Keuken van een flat in Den Haag. Foto gemaakt in opdracht van de firma Van Heijst. Foto uit 1957, Foto-, Pers- en Filmbureau Het Zuiden, collectie HGA

modernste woningen de keuken integraal onderdeel van de woonkamer worden, waardoor die deels op de ouderwetse woonkeuken gaat lijken. De opkomst van het wooneiland versterkt dat nog eens. In de Vinex-wijken staat de keuken nog wel in de hoek ingetekend maar nu het wooneiland in zwang raakt, rukt de keuken richting de woonkamer op. In menig ontwerp van leveranciers is het kookeiland niet alleen een eiland om aan te koken maar kun je er ook omheen zitten, bevat het een afwasmachine,

kastruimte voor servies en glaswerk en laden voor pannen, soeplepels etc. De vroegere ontbijtbar als afscheiding tussen woonkamer en halfopen keuken is vervangen door krukken rond het eiland. Zelfs het avondmaal kan op die manier genuttigd worden. Het eten kan zo uit de pan naar de borden. Een geweldige uitvinding is de ingebouwde afzuiginstallatie naast de kookplaat. Geen grote en luidruchtige afzuigkap meer en ook geen etensgeurtjes in de woonkeuken.

Na iedere maaltijd, uitgebreid of niet, wacht de afwas. Die kun je

De moderne keuken

In de jaren 70 kwamen er al (half)open keukens. Foto van interieur Malakkastraat 1 bis, gemaakt door P.G. Kempff, collectie HGA

rechtstreeks in de afwasmachine plaatsen, maar wat te doen met de halflege doosjes macaroni, gebruikte pakjes boter, de aangebroken zakjes kruiden en nootjes, de flesjes olijfolie, azijn en vinaigrettesaus? In de kleine, gesloten keuken kun je dan eventueel de deur achter je dicht trekken en de afwas laten staan, de boel de boel laten. Met een kookeiland kan dat eigenlijk niet meer. Alles moet direct opgeruimd worden omdat het anders een chaos wordt. Dat is even wennen en vraagt een zekere discipline. Daar tegenover staat dat het ook gezellig is om zo rond het eiland te zitten, te kijken hoe de maaltijd wordt bereid of mee te helpen. Misschien is dit wel de toekomst, dat de keuken meer een 'leefkeuken' wordt.

Voorlopig moeten de meeste gezinnen het doen met een gesloten keuken van twee bij drie met beperkte ruimte voor keukenapparatuur. Daar is het gelukkig niet erg als spullen op de aanrecht blijven staan. En als we zien wat voor lekkere gerechten in die keukens getoverd worden, hoeven we niet te wanhopen. Bovendien zien veel mensen de keuken als hun domein waar ze zich heerlijk in kunnen terugtrekken en waar allerlei vertrouwelijke gesprekken gevoerd kunnen worden. Dus of het nu een woon-, droom- of leefkeuken is, de keuken vormt nog steeds het hart van onze woning.

*Ton van der Pijl
Tonvanderpijl212@gmail.com*

VOORBROOD

Wonen 100 Slapen

fitFORM
member of Wolter

Najaarsactie!
Ontvang nu een
korting van max.
600 euro!

DE BESTE SERVICE TEGEN SCHERPE PRIJZEN

Dorpsstraat 119 (0180) 63 11 11 Geopend 9:00 -18:00, vrijdag tot 21:00
2761 AN Zevenhuizen voorbrood.nl zaterdag 10:00-17:00 **GRATIS PARKEREN**

HENNINK

installatietechniek b.v.

Totaalinstallateur & Vastgoedonderhoud

Nefit Hybride HR Combiketel

Proline Nxt HRC24/CW4

Een mooie ketel met een hoge bedrijfszekerheid. Het is een onderhoudsarme CV-ketel met een zuinige, modulerende pomp.

**TIJDELIJK
VOOR MAAR
€1995,-***
INCL. BTW

Bel onze experts voor advies!

*Aansluiting binnen een meter, rookgasvervangning niet meegenomen

BEL VOOR ADVIES

(0900) 0105

(lokaal tarief)

Zinkwerf 45 | 2544 EC | Den Haag | www.hennink.info

Wij werken voor o.a.: Particulieren, bedrijfspanden, winkels & scholen en woningportefeuilles

HENNINK ONTZORGT!

Hennink installatietechniek, uw totaal installateur in:

- Badkamers
- Keukens
- Dak werkzaamheden
- Complete renovaties
- Airco's
- Zonnepanelen
- Elektra
- Gasleidingen
- Riool
- Lekkages
- Warmtepompen (hybride)
- Uw ketel voorzien van onderhoud.

✓ KOOLMONOXIDE VRIJ
✓ VEILIGE INSTALLATIE

Vanaf 2023 mogen alleen nog gecertificeerde bedrijven werkzaamheden verrichten aan cv-ketels, geisers en gashaarden.

Let op! Wist u dat vanaf april 2023 de nieuwe gasketelwet is ingegaan: BRL6000-25.

Heeft u al gecontroleerd of de rookgasafvoer in uw woning in orde is?

Volgens de nieuwe gasketelwet is het verplicht dat de rookgasafvoer gekeurd is, een meetpunt heeft, zodat wij de nodige rookgasmetingen kunnen uitvoeren. De rookgas moet bestaan uit 1 soort materiaal.

Hennink installatietechniek heeft het bouwbesluit/certificaat BRL600-25 en mogen hierdoor deze werkzaamheden uitvoeren. Al onze monteurs voldoen aan de eisen.

Onze vroegere, 'gigantische' woning

Het was de meest noordelijke straat van Den Haag, totdat Mariahoeve werd gebouwd: de Carel Reinierszkade. Nummer 85 was mijn ouderlijk huis, een portiekwoning uit de jaren dertig. Tweehoog, met een plat dak. Vanaf de straat ging je een grijze, granieten trap op, zeventien treden. De voordeur was van massief hout, wel vijf centimeter dik. Op de deurpost zat een plaatje van de nachtveiligheidsdienst. Die kwamen 's nachts controleren of alles wel snor zat.

In de deur zat een klein venster dat je kon openmaken. Iedereen had er een gordijntje voor hangen, zodat men beter kon 'gluren'. Achter de voorkeur was een houten binnentrap die met een linkse bocht naar de gang liep. Onder de trap stond mijn vaders fiets die hij elke ochtend en avond op de schouder de portiektrap af en op tilde. Een houten 'tochtdeur' gaf toegang tot de gang. Direct boven je hoofd, in het plafond/dak, zat een plaat gewapend glas voor de lichtinval.

Rechts was mijn kamer van vijf bij vier meter. Radiator naast de openslaande balkondeuren. Een wastafel en groen linoleum op de plankenvloer. Het behang liet ik verdwijnen onder voetbalplaten. Dan kwam de keuken. Met de houten keukenkastjes, de schappen voor de pannen. Een grijsbruin, L-vormig granieten aanrecht, lichtbeige stenen wasbak; geiser erboven. Een alkoof waarin het fornuis stond. Een deur gaf toegang tot het balkon en in de muur naar de achterkamer zat een doorgeefluikje, dat we nooit gebruikten.

Dan had je de achter-/eetkamer die wel zes of zeven meter lang was en zo'n vijf meter breed. Ook hier waren weer openslaande deuren richting het balkon. De doorgang naar de voorkamer bestond uit schuifdeuren, van glas-in-lood, met aan weerszijden kasten. Twee in de achter- en twee in de voorkamer. Naar verluidt diende de ruimte boven de schuifdeuren in de oorlog als toevluchtsoord voor personen die uit de greep van de Duitsers wilden blijven. In mijn jeugd

Carel Reinierszkade nu

hingen in een van de kasten de uniformen die mijn grootvader in diezelfde oorlog had gedragen.

De voorkamer. Ook weer zo'n bakbeest van zes tot zeven meter lang bij vijf breed. Aan de straatkant bestond de hele gevel uit glas: ramen in metalen sponningen. Die waren bij elk temperatuurverschil van enige betekenis beslagen, dus was het wissen geblazen. Aan de zijkant zat een deur naar het voorbalkon, maar die was vrijwel nooit open. Het balkon zelf bezat aan de straatkant een gemetselde bloemenbak over de volle lengte. Een hekwerk van grofmazig gaas, vastgemaakt op een frame van holle, metalen staanders met een reling erop, vormde de wiebelige 'bescherming' voor een val richting stoep.

Elke lente werd de bak voorzien van geraniums die in het najaar, ter overwintering, naar binnen werden gehaald. Ik gebruikte de bak als rallybaan voor mijn Dinky Toys. De afscheiding tussen ons en de burens vormde een plaat gewapend, ondoorzichtig glas. Het laatste vertrek was de slaapkamer van mijn ouders. L-vormig

(7x6 meter) met aparte badkamer, inclusief badkuip en geiser. Openslaande deuren naar het balkon voor. En een deur naar de gang. In de gang zaten ook de wc en een kast voor jassen, hoeden, sjaals en schoenen.

Naar hedendaagse begrippen een 'gigantische' woning. Ik ben als jonge knaap diverse keren de binnen- en buitentrapp afgevallen. Meer dan pijn en latere blauwe plekken hield ik er niet aan over. Rond 1960 werd de woning verwarmd met kolen: cokes (als gangmaker) en antra-

Willekeurig interieur eind jaren 30. Foto: Dienst Stedelijke Ontwikkeling, collectie HGA

ciet. Periodiek kwamen mannen in zwarte pakken de kolen in zakken op hun nek brengen. Op het achterbalkon was een kolenhok en er stond een kolenkist; op het voorbalkon stonden twee kolenkisten. We hadden drie kolenkachels: in de keuken, in de achter- en voorkamer. Elke dag gehannes met as verwijderen, kolen in de kachels, poken, luchttoevoer regelen met schuifjes en deurtjes. De kachel in de voorkamer heeft me ooit een nieuwe kunststof voetbal

Willekeurig interieur eind jaren 50. Foto: Dienst Stedelijke Ontwikkeling, collectie HGA

gekost. Die lag er te dicht bij en ontplofte...

Later werden de kolen vervangen door olie. De slang liep over de trap, via de keuken naar het achterbalkon waar in het kolenhok een olietank was geplaatst. Soms kwam de slang via het voorbalkon naar binnen; opgehesen met een touw aan het pistool. Bij de kolen- en olielevering was mijn moeder altijd in paniek. De halve woning werd afgedekt met doeken om gruis, smeer en vegen op de vloerbedekking, muren en deuren tegen te gaan. Een soplap moest de rest van de schade, die er altijd was, verhelpen. Uiteindelijk kregen we gas. Toen was alle ellende voorbij.

De portiektrap naar onze vroegere woning

aan een schoorsteen een antenne voor mijn radio. Er stonden toch al genoeg tv-spietjes...

Ben ik nog iets vergeten? De traditionele waslijnen die vanaf de muur van het achterbalkon aan haken hingen. Met natte was eraan regende het bij de onderliggende woningen. Vermeldenswaardig zijn nog de kleuren in de flatwoning, tenminste qua houtwerk. In mijn jongste jaren was dat donkerbruin en erwtensoepgroen. Ik neem aan dat mijn ouders de woning (huurhuis van verzekeraar De Nederlanden van 1845) in die staat betrokken, direct na de oorlog. Pas vele jaren later werd ineens alles beigewit. In mijn beleving was het niet echt mooi. Maar mijn kamer had toen al een gele vloer, oranje, azuurblauwe en bruine wanden plus een zwart plafond. U begrijpt, we zijn nu eind jaren zestig, begin jaren zeventig. Het was een andere tijd. Kort daarop was ik toch weg. Mijn ouders moesten bij hun verhuizing jaren later duizenden guldens betalen om de kamer weer in oorspronkelijke staat terug te brengen. Het was tenslotte een huurhuis!

Carel Goseling
carelgoseling@hotmail.com

Onze vroegere woning

Wonen op de Steijnlaan

Op 26 maart 1974 kreeg mijn vader van het Haags Gemeentebestuur een woonvergunning om met mijn moeder, zus en ondergetekende een woning aan de Steijnlaan te betrekken. Een straat in de wijk Transvaal, die loopt van de Herman Costerstaat naar de la Reyweg en onderbroken wordt door de Engelenburgstraat en Paul Krugerplein. Aangelegd in 1900 en vernoemd naar Martinus Theunis Steijn, die van 1896 tot 1902 president was van de Oranje-Vrijstaat in Zuid-Afrika. Onze woning stond tussen de Engelenburgstraat en het Paul Krugerplein.

Ik was zeven jaar toen ik voor het eerst de steile portiek beklim naar nummer 83. Achter de voordeur bevond zich een smalle trap naar de tweede etage. De L-vormige woning, gebouwd in 1906, had een voor- en achterkamer die met glas- en looddeuren gescheiden konden worden. Aan de straatkant bevond zich de slaapkamer van mijn ouders. Het middelpunt van de woning was de keuken met een stevig granieten aanrecht. Daarboven hing een kleine geiser waar het vlammetje door de tocht op en neer danste. Achter de keuken bracht een gang met houten wandpanelen ons naar de badkamer en de twee kinderkamers voor mij en mijn zus. Vreemd genoeg had de woning geen balkon. Aan de achterkant keken we uit op de binnentuinen en de woningen van de Reitzstraat. In 1975 bood dit uitzicht een ongekend spektakel toen de daar gelegen Nieuwe Zuiderkerk in brand vloog en de spitse toren met overdonderend lawaai naar beneden donderde. Vanuit de keuken konden we een blik werpen op de kleine binnen-

plaats van de benedenburen. In de achterste kinderkamer waar mijn zus sliep, bevond zich een luik naar het dak. Die werd alleen geopend bij onderhoud en als het televisiescherm voor de zoveelste keer ruis liet zien. Een teken dat de antenne op het dak door een stevige wind niet meer op zijn plek stond.

In de weken voorafgaand aan de verhuizing had mijn vader, die geboren is met twee rechterhanden, het huis opgeknapt. De muren van de woonkamer werden bedekt met banen behang vol bonte motieven en betimmerd met vuren schrootjes. De houten vloer werd bekleed met een heerlijk zacht hoogpolig rood tapijt met bloempatronen. De verhuizing vond voor een deel plaats met mijn vaders gemotoriseerde bakfiets die volgeladen werd met huisraad en dozen. Door de draai in de smalle trap was het passen en meten om de spullen en de muren onbeschadigd te houden. Eenmaal boven kon het inruimen en indelen beginnen. Ik kreeg de voorlaatste kinderkamer. Mijn bed had een ijzeren frame en als bodem

een spiraal die vaak diende als trampoline. Aan de muur hing naast de kledingkast een metalen rek met drie plankjes in het wit, rood en zwart waarop speelgoedfiguurtjes en autootjes stonden. In de hoek stond een grote doos met lego, mijn favoriete speelgoed. De kamer werd opgefleurd met een geel gordijn waarop grappige clowntjes lachend de wereld inkeken. Boven het bed waren kinderplaatjes geplakt die overigens al snel plaatsmaakte voor een poster van mijn held Elvis Presley.

De eikenhouten eettafel in de achterkamer nam een belangrijke plaats in. Voor schoolwerk, handarbeid, tekenen en kleuren en het spelen van spelletjes. Centraal in de woonkamer stond

“Mijn bed had een ijzeren frame en als bodem een spiraal die vaak diende als trampoline.”

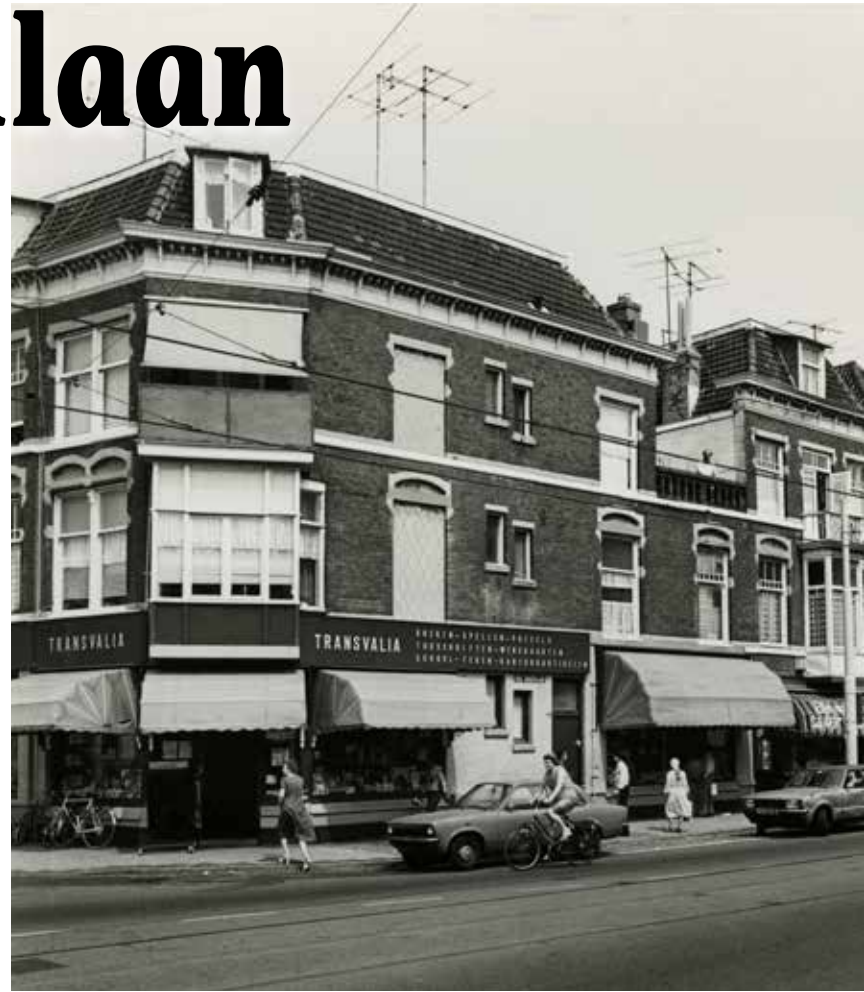
een sierlijk gevormde gaskachel die in de winter de enige bron van warmte was. Aan de raanzijde stond in een eikenkast met deurtjes de televisie. Toen nog een kleine beeldbuis met een rijtje knoppen voor zenders en volume. Een afstandsbediening hadden we nog niet. Op een kastje daarnaast stond een grote stereo-set met versterker en platenspeler waarvan de geluidsboxen in de hoek tegen het plafond waren geplaatst. Ook hoog hingen de hangplanten in

koperen potten en de zomerse vliegenvangers. Naast de bank en de daarbij behorende fauteuils waren ook de gordijnen en het tafelkleed bedrukt met bloemen en vormen. In de hoek stond een bierton met achter het deurtje sterke alcoholische dranken. Tegen de muur stond

een zware eikenkast waar mijn moeder naast servies en glaswerk ook allerlei zoete en zoute lekkernijen had opgeslagen. Op de boekenplank stond een encyclopedie te wachten om gelezen te worden. In en op de kasten stonden zwart-witfoto's van geliefden, met dierbare herinneringen. De salontafel was ook van zwaar, donker eikenhout met een blad die bedekt was met bruinoranje tegels. Vaak opgefleurd door een mooie vaas met rode rozen. De vensterbank

stond vol met allerlei planten. Op de schoorsteenmantel prijkten porseleinen beelden die allerlei taferelen uit lang vervlogen tijden nabootste. En of het al niet druk genoeg was, werden de muren volgehangen met grote en kleine schilderijen met zee- en stadsgezichten met daartussenin schemerlampjes. Tijdens de sfeervolle kerstdagen was het huis helemaal vol, met versieringen, beeldjes, kaarsen, een boom en een stal. Een kanarie in een kooitje zong altijd het hoogste lied. Dat die vogel niet voortijdig het loodje heeft gelegd, is een groot wonder, want er werd wat afgerookt in die tijd! De kamer stond tijdens feestjes blauw van de sigarettendamp. In deze tijd bijna niet meer voor te stellen.

Het uitzicht aan de voorkant was geweldig. Uitkijkend op het Paul Krugerplein waar het altijd levendig was. Met winkels in allerlei soorten en maten. Tramzies die vanuit de Paul Kruger-

Paul Krugerlaan 122-182, gezien van de Steijnlaan richting Engelenburgstraat. Foto uit 1980, Dienst

Mijn vader met zijn bakfiets voor onze woning, winter 1978

Paul Krugerplein 22-1, gezien van de Paul Krugerlaan naar de Steijnlaan. Foto uit 1980, Dienst voor de Stadsontwikkeling, collectie HGA

voor de Stadsontwikkeling, collectie HGA

laan het Plein overstak. Oude van dagen die gemoedelijk op een bankje het laatste nieuws bespraken. Rondscharrelende duiven en mussen die op zoek waren naar etensresten. Kinderen van diverse pluimage die met elkaar speelden waarbij het stroomhuisje vaak fungeerde als een gevaarlijk, maar ook stoer klimobject. Bovenop kon je de buurt goed overzien. Want het Plein was het trotse middelpunt van de Paul Krugerlaan en de Steijnlaan. Op het Plein stond het koffiehuis van de altijd vriendelijke Aad. Mijn vader nam mij er dikwijls mee naartoe. Dan zat ik op de bank met een glas limonade en een overheerlijk gehaktballetje naar de mooiste verhalen te luisteren. In een tijd waarin een mobiel nog verre toekomst was en niet iedereen een vaste telefoon had, stonden op het Plein telefooncellen met vuistdikke boeken. Met regelmaat vond ik daar een dubbelkje of een kwartje die meestal direct uitgegeven werd

Carnaval 1979.
Ik als piraat in onze woonkamer

Paul Krugerplein 18-1. Foto uit 1982, Dienst voor de Stadsontwikkeling, collectie HGA

aan snoepgoed. Het Plein was ook een aantal keer het toneel van demonstraties tegen de apartheid in Zuid-Afrika, die in 1977 uitliepen op stevige rellen. Tijdens de feestdagen brachten de soldaten van het Leger de Heils sfeer door hun gezang. Het was door de nabijgelegen feestzaal Crooimans sowieso vaak feestelijk voor onze deur. Muziekkorpsen en majorettes liepen af en aan tot groot genoegen van de buurt. Het was

nog een tijd zonder computers, telefoons en 24-uurs televisie. Kinderen speelden voornamelijk buiten. Mijn favoriete spel, naast voetbal, was knikkeren. Op de Herman Costerstraat ging ik naar clubhuis de Loods waar voor de jeugd allerlei festiviteiten, zoals carnaval, werden georganiseerd.

De Paul Krugerlaan, links uitkomend op de Herman Costerstraat en rechts op de

Carnaval 1977. Met buurtkinderen op onze portiek. Rechtsonder de clown ben ik

Loosduinsekade, had een grote verscheidenheid aan winkels. Ik ging vaak met mijn moeder mee boodschappen doen. Het was in een tijd dat supermarkten er nauwelijks waren. We gingen voor de dagelijkse kost naar de slager, groenteboer, bakker en kaasboer. We kwamen ook vaak op de nabijgelegen Haagse Markt aan de Herman Costerstraat, waar ook kinderboerderij de Woelige Stal en de bibliotheek te vinden waren. Op de hoek Paul Krugerlaan en Plein zat boekwinkel Transvalia waar ik dagelijks de Haagse Courant haalde. Iets verderop de Laan zat een sigarenwinkel waar ik voor mijn vader een pakje shag kocht. Toen mocht dat nog. Mijn favoriete winkel, schuin onder ons, was de feestwinkel Kanitz waar ik regelmatig fopartikelen kocht om de boel thuis en op straat wat op te vrolijken. Daarnaast zat ijszaak Turko voor overheerlijke koude lekkernijen. Op de Laan bevond zich ook snoepparadijs Jamin. Maar vanwege de prijs

gingen de meeste kinderen naar de diverse snoepwinkeltjes in de buurt waar je voor een paar centen zoethout, dropveters en sleutels, schuimblokken en ander lekkernij kon kopen. Ik herinner mij nog goed de gezelligheid op de Paul Krugerlaan tijdens feesten en braderieën. Met Sinterklaas, Kerstmis en Pasen waren de etalages mooi versierd. Tijdens oud en nieuw had iedere straat in de buurt zijn eigen vuur.

In 1974 werd ik leerling op de Rooms Katholieke Gerardus Majella school, het latere Onze Wereld, gelegen aan de Brandtstraat tegenover de Heilige Engelbewaarders Kerk waar ik een jaar later mijn eerste communie deed. In 1979 nam ik door een verhuizing afscheid van de Steijnlaan, de buurt en de school. Het waren vijf mooie jaren waar ik nog vaak aan terugdenk.

Jan Kaffa
JanKaffa@hotmail.com

Paul Krugerplein 22-1. Foto uit 1982, Dienst voor de Stadsontwikkeling, collectie HGA

Herman Costerstraat 140, recreatiecentrum 'De Loods'. Foto uit 1971, Fotoburo Thuring, collectie HGA

OP ZOEK NAAR EEN UNIEKE GARANTWONING IN DE GROENE WIJKEN ESCAMP OF SEGBROEK?

In de wijken Escamp en Segbroek verhuurt WoonZorgcentra Haaglanden (WZH) sociale aanleunwoningen voor 67-plussers aan de Zwaardvegersgaarde, Steenhoudersgaarde en de Stokroosstraat.

WAT BIEDEN WIJ?

De woningen worden verhuurd aan eenpersoonshuishoudens met een inkomen tot € 25.475 of aan tweepersoonshuishoudens met een inkomen tot € 34.575 (prijspeil 2023). De kale huurprijzen liggen tussen de € 500 en € 600 per maand.

WZH kan in de meeste wooncomplexen de complete dienstverlening aan senioren leveren, van de verhuur tot en met de zorgverlening. Kijk ook op onze website voor onze andere seniorenwoningen.

BENT U NIEUWSGIERIG GEWORDEN EN WILT U MEER INFORMATIE?

Bel met Klantbemiddeling Centraal
via 070 - 756 16 00 of neem een kijkje
op onze website:

www.wzh.nl/garantwoning

WoonZorgcentra Haaglanden

Kijk ook op
onze website voor
onze andere senioren-
woningen.

Probeer
een slimme
hulp in huis

Een digitale
deurspion
bijvoorbeeld.
Zodat ik niet
open doe voor
de verkeerde.

Kijk op Technologievoorthuis.nl
waar je gratis slimme hulpmiddelen
kunt uitproberen en lenen.

Seniorenhulp Nederland
Meer dan alleen verhuizen...

Vrijblijvende offerte?
BEL: 070 - 306 16 96

Senioren-
verhuizing
Volledig verzorgd!

Woning-
ontruiming
Huur- en
koopwoning

Schilder-
en kluswerk
Stofferen
en behangen

Spoed-
oplevering
Binnen 7
dagen leeg

de beste in
**VERHUZEN
EN ONTRUIMEN**
Seniorenhulp
Nederland

www.seniorenhulp.com

AKTIE! Tijdelijk GRATIS gemonteerd bij je thuis...

De mooiste kasten
op maat gemaakt

Geniet van
onze montage
AKTIE!

- Een Droomkast zoals jij hem wilt hebben
- Perfect op maat, altijd passend
- Kies je eigen Style en Kleur
- Bij ons ben jij de Ontwerper
- Schuif of draaideur kasten

WWW.HOUTWINKELZAAG.NL | Laan van Meerdervoort 258 | 070-3452700

P.H. Frauenfelder

- loodgieters
- installatie
- daktechniek
- 24h service

www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Den Haag

Oude Haagweg 617
2552 GK Den Haag

T 070 - 325 44 40
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Rotterdam

Graafstroomstraat 35b
3044 AN Rotterdam

T 010 - 850 12 00
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Service

Sanitair

Verwarming

Woning aanpassing

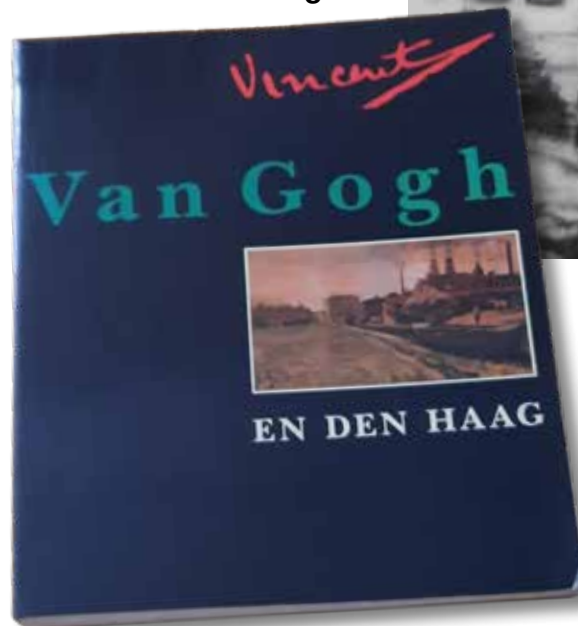
Dak

Waar woonde Vincent in Den Haag?

Een vriend van mij die de geschiedenis van Scheveningen en Den Haag bestudeert, vertelde mij dat Geest een van de oudste straatnamen van onze stad is. Misschien wel de alleroudste. Ik vroeg mij af of hier een artikel voor deze krant in zou zitten en toen ik tot de ontdekking kwam dat de kunstenaar Vincent van Gogh ook iets met deze straat gehad heeft, leek me dat zeker het geval. Jan Kaffa heeft in de Haagse Tijden van 11 januari 2022 ook al aandacht besteed aan deze straat. Ik zie dit artikel dan ook als een aanvulling daarop.

Op dit moment vormt de straat Geest de verbinding tussen de Torenstraat en het Slijkeinde. Oorspronkelijk waren het Slijkeinde en Geest één geheel maar toen het gedeelte dat nu Geest heet, bestraat werd en het andere deel niet, kreeg dit de naam Slijkeinde. Dit bestraten moet voor 1568 gebeurd zijn omdat in dat jaar de naam Slijkeinde al gebruikt werd. Waar komt de naam Geest vandaan? In een grafelijke rekening die namens graaf Floris V in 1316 werd opgesteld, worden in de buurt van het grafelijk huis een tweetal buurtschappen genoemd, de Veen en de Geest. In die rekening is sprake van 253 erven. Dat wil zeggen dat er 253 pachters waren die grond van de graaf in leen kregen. Rond die buurtschappen werd een ringweg aangelegd die aansloot op de verbindingsweg tussen 's Gravendeel en Leiden. Tussen het laagveen bevonden zich hoger-gelegen zandwallen en die worden geest genoemd. Het buurtschap de Geest lag dan ook op zo'n zandwal. Later zijn die buurtschappen uitgegroeid tot het dorp Die Haghe.

In het boek *Van Gogh en Den Haag* wordt de Geest ook genoemd. Dit boek is in 1990 verschenen als aanvulling op een tentoonstelling in het Haags Historisch Museum. Vincent van Gogh (1853-1890) heeft gedurende een tweetal perioden in onze stad gewoond. Om precies te zijn van 30 juli 1869 tot 10 mei 1873 en van 27 november 1881 tot 11 september 1883. Het gaat mij in verband met dit artikel om die laatste periode. Een van de belangrijkste redenen waarom hij in 1881 weer in Den Haag kwam wonen, was het feit dat hij les wilde

De genoemde tekening van Vincent van Gogh (1882)

De voorkant van het boek *Van Gogh en Den Haag*

krijgen van de kunstschilder Anton

Mauve. Anton was getrouwd met een nichtje van Vincent en hij woonde en werkte op het adres Zuid-Oost Buitensingel 198. Vincent ging op 1 januari 1882 op het toenmalige adres Schenkstraat 9 wonen en zes maanden later op nummer 13. Deze laatste woning was groter. Hij ging hier samen met Sien en haar twee kinderen, Maria en Willem wonen. Begin 1882 had hij Clasina Maria Hoornik (1850-1904) leren kennen, ze werd Sien genoemd en ze zijn zo'n twee jaar met elkaar omgegaan. Toen Vincent Den Haag verliet en in Drenthe ging wonen, ging Sien weer bij haar moeder wonen.

Waar bevond die bakkerij zich?

In het eerdergenoemde boek *Van Gogh en Den Haag* staan op pagina 48 en 49 enkele door Vincent van Gogh gemaakte tekeningen. Deze tekeningen zijn in de maand maart van het jaar 1882 gemaakt. Lange tijd is gedacht dat de afgebeelde bakkerij zich in de Geest bevond en dan bedoel ik de straat met die naam. Vincent ging in die tijd vaak met zijn schetsboek naar het Kortenbos, een volkswijkje vol stegen en hofjes. Soms deed hij dat samen met de kunstenaar George Breitner die in de buurt in de Juffrouw Idastraat op nummer 16 een atelier had. Zoals u misschien wel weet, zijn er heel veel brieven van Vincent

van Gogh bewaard gebleven. In een van die brieven schrijft hij over een van die tekeningen: "Dat is gemaakt op de Geest in de stofregen in een straat waar ik in 't slijk stond". Het lag dan ook voor de hand om te denken dat het hier om de straat Geest gaat. Nader onderzoek wees uit dat er twee bakkerijen in die straat waren en er wordt zelfs aan getwijfeld of een van die twee bakkerijen er op dat moment al was. Het opschrift 'brood- en beschuitbakkerij'

Een persoonlijke noot

In de jaren zestig van de vorige eeuw was ik bevriend met iemand die in de Schilderswijk waar hij woonde Rooie Jantje werd genoemd. Hij deed in zolderopruiming, dat wil zeggen dat hij tegen betaling bij iemand de zolder kwam leeghalen. Na zo'n opruiming in een huis op de Schenkweg had hij als dank een schilderijtje gekregen. De oude dame die het hem gegeven had, vertelde dat het hier om een schilderijtje van Van Gogh

Geest, gezien van de Vleerstraat richting Torenstraat. Foto uit 1939, H.A.W. Douwes, collectie HGA

zoals op bovenstaande tekening staat was bij beide bakkerijen niet van toepassing. Vincent schrijft in zijn brief *op de Geest* en daarmee geeft hij aan dat hij die tekening in het buurtje de Geest gemaakt heeft. Na enig zoeken werd duidelijk dat het hier om een bakkerij in de Noordstraat op nummer 13 en 15 gaat. Gezien het perspectief van die tekening moet hij gemaakt zijn vanuit de eerste verdieping van een huis dat schuin tegenover de bakkerij stond. Zowel de eerdergenoemde Sien als haar moeder hebben in die tijd op het adres Noordstraat 16 gewoond. Deze tekening of een schets ervan is dus van daaruit door Vincent gemaakt.

zou gaan. Het ging om een met krijt uitgevoerd portretje van een man. We zijn samen op zoek gegaan wie dit portret gemaakt zou kunnen hebben. Dat het niet door Van Gogh zelf gemaakt was, leek me wel duidelijk. Na enig spoorwerk kwamen we erachter - onder andere omdat er een signatuur op stond - dat het door Henri de Toulouse-Lautrec gemaakt was en zo goed als zeker de broer van Vincent, Theo, voorstelde. Jan heeft het toen voor f 500,- verkocht. Ik had het graag zelf willen kopen, maar op dat moment ontbrak me het geld ervoor.

Carl Doeke Eisma
carleisma@planet.nl

Lange Beestenmarkt, hofjes nrs. 22A - 52. Op nr. 32 woonde eens Vincent van Gogh. Foto uit 1967, J.Ph Bronkhorst, collectie HGA

Uw overwaarde gebruiken als aanvulling op uw inkomen?

Wilt u profiteren van de overwaarde van uw woning, maar niet verhuizen? Dat kan. Verzilf de overwaarde van uw huis zonder te verkopen.

- Vul uw AOW en pensioen aan met een eenmalig of maandelijks bedrag
- Vrij te besteden: bijvoorbeeld voor uzelf, uw kinderen of kleinkinderen
- Veilig, verantwoord en vaak al mogelijk vanaf 60 jaar

Voorbeeld

Een vrouw van 67 heeft een woning die € 320.000 waard is. De openstaande hypotheek is slechts € 75.000 en de overwaarde bedraagt € 245.000. Ze verzilft een deel van haar overwaarde en neemt eenmalig € 105.000 op waarmee ze de openstaande hypotheek aflost en € 30.000 overhoudt voor woningisolatie en toekomstig onderhoud. Ze kan ook kiezen om haar huidige hypotheek te verlengen en daarnaast uit haar overwaarde een maandelijkse aanvulling op haar inkomen te ontvangen gedurende 10, 15 of 20 jaar.

Vrijblijvende berekening? Bel 070-392 51 35 of kijk op zilverleven.nl

25.000+ VINTAGE & RETRO PRODUCTEN ONLINE!

Vintage lifestyle for modern people!

WWW.FIFTIESSTORE.NL

Bezoek ook onze 500 m² winkel in Scheveningen!
7 dagen per week geopend - Namensestraat 73
Verkoop & Klantenservice: 070 3585810

Probeer een slimme hulp in huis

Een heupairbag bijvoorbeeld. Zodat ik minder bang ben om iets te breken.

Kijk op Technologievoorthuis.nl waar je gratis slimme hulpmiddelen kunt uitproberen en lenen.

KA-ME-TA TAPIJT

Leverancier van alle merken • Specialist Projectstoffering & Kunstgras • www.kameta.nl

TRAP-BEKLEIDING AANBIEDING
nu vanaf **€ 399,-**
Inclusief het tapijt

- > 900 m² grote tapijt/vinyl winkel
- > Op grote rollen te bewonderen
- > Direct uit voorraad leverbaar
- > Alle bekende merken en nieuwste designs
- > Super scherpe all-inclusief prijzen

TEAM KA-ME-TA

GRATIS PARKEREN!

KA-ME-TA TAPIJT

600 rollen op voorraad!
Binnen 1 week stofferen mogelijk

AMSTERDAMSE VEERKADE 51A - DEN HAAG - 070-346 70 44
Specialist Trappen stofferen • 900 m² showroom. Open: di-vrij: 09.00 - 18.00, za.: 10.00 - 17.00 uur
KIJK VOOR MEER INFORMATIE EN MOGELIJKHEDEN OP WWW.KAMETA.NL

Een echte Hagenaar aan het woord

Waar zal ik het eens over hebben in het kader van deze Woonspecial, vroeg ik mij af. Ik hoefde hier niet eens zo heel lang over na te denken. Enkele jaren geleden leerde ik iemand kennen die een groot deel van zijn leven in onze stad gewoond heeft, zowel in de buitenwijken als in het centrum. Ik zou hem vragen of hij hier iets over wil vertellen. Ik heb hem leren kennen als een aardige kerel dus ik ga ervan uit dat hij dit wel zal willen doen.

Toen ik hem vroeg wat hij met Den Haag heeft, werd het even stil. Na enig aarzelen vertelde hij mij dat hij zowel in het buitenland als elders in ons land gewoond heeft, maar toch altijd het gevoel heeft gehouden dat hij uiteindelijk terug wilde gaan naar zijn geboortestad. Hij is dan ook na zijn werkzame leven op zoek gegaan naar een woning in onze stad, maar dat lukte niet. Wel raakte hij in gesprek met een Hagenaar die met de bekende Haagse humor en recht voor z'n raap een verhaal vertelde waardoor Ben een brok in zijn keel kreeg; hij was weer thuis! Gelukkig vond hij in Voorburg een woning zodat hij toch weer vlakbij Den Haag ging wonen. Vooral de parken, het groen en niet te vergeten het strand maken dat Den Haag de vergelijking met andere steden gemakkelijk kan doorstaan, en dat vindt Ben ook.

Ik noem hem Ben maar eigenlijk heet hij Benjamin. Hij was de jongste van veertien kinderen en is op 5 mei 1946 in Den Haag geboren. Precies een jaar na de bevrijding van ons land na de Tweede Wereldoorlog. Toen hij nog jong was, ging hij er dan ook vanuit dat al die feestelijkheden

De kleine Benjamin samen met een van zijn zussen in de Cyclostraat

op 5 mei ter ere van zijn verjaardag georganiseerd werden. Zijn ouders woonden in de Cyclostraat. Zijn vader had een loodgieters- en elektrotechnisch bedrijf. Naast het woonhuis waren een winkel en een werkplaats gevestigd en de oudere kinderen sliepen in een huis aan de overkant van de straat. Ben ging naar de Hyacinthschool, die in 1973 de naam De Zonnebloem kreeg. Als het even kon, ging hij met vriendjes buitenspelen, bijvoorbeeld in de bosjes van Pex. Hierna ging hij naar de Ambachtsschool De La Reyweg, waar hij de opleiding elektrotechniek volgde.

Ben samen met enkele kikkers op het strand bij de Fuutlaan

Zoals in de verwachting lag, ging Ben bij zijn vader werken. In het begin samen met een oudere broer en zo kregen ze alle mogelijke klusjes in Den Haag te doen. Hij vertelde me dat hij hier heel veel van geleerd heeft. Je kwam bij diverse mensen thuis en leerde zo met mensen om gaan. Dat was overigens niet altijd even makkelijk omdat er ook enorme zeurpieten tussen zaten, maar ja, de klant was koning. Toen hij een jaar of zeventien was, was hij een van de Wildhoef Kikkers van het eerste uur. De Wildhoef ligt bij de bosjes van Pex waar hij als knulletje ook al speelde. Den Haag kende in die tijd enkele jeugdbendes, zoals die groepen jongeren werden genoemd, maar ach, bendes, dat viel wel mee. De bekendste waren de Kikkers en de Plu. Deze laatste groep werd gevormd door jongeren met een Indische achtergrond en was genoemd naar de Gouden Para-

plu, een café op de hoek van de Goudenregenstraat en de Laan van Meerdervoort. Het ging om een aantal vrienden en vriendinnen die van dezelfde soort muziek hielden, samen ergens iets gingen drinken of samen naar het strand gingen. En wat die muziek betreft, Den Haag was niet voor niets beatstad nummer 1!

De Kikkers hadden een vast plekje beneden aan de trap op het strand aan het eind van het pad dat bij de Fuutlaan begint. Als je het enigszins kon betalen, was je ook nog de trotse bezitter van een Puch, het liefst met zo'n hoog stuur. Ben heeft verschillende soorten werkzaamheden verricht. Zo heeft hij een tijdje in Zweden gewerkt met autistische kinderen. Teruggekomen in Den Haag ging hij in het Achterom wonen. Midden in de binnenstad van onze stad. Hij woonde daar met veel plezier. Tenten als het Wijnhuis en Tocci's Milkbar binnen handbereik. Vervolgens ging hij met vrouw en kinderen in de Weissenbruchstraat wonen. Eerst in een benedenhuis en later op de eerste etage. Hij had inmiddels in de avonduren een MULO-diploma gehaald en dit maakte de kans op een goede baan beduidend groter. Dit had onder meer tot gevolg dat hij in Alphen aan de Rijn in Rijnstroom met moeilijk opvoedbare meiden ging werken. U ziet het, Ben is van alle markten thuis. Daarna heeft hij bij Rijkswaterstaat gewerkt en vervolgens is hij in een verzorgingshuis annex verpleeghuis in Middelharnis gaan werken. Hij was hier hoofd van de facilitaire dienst. Zoals ik in

het begin al schreef, wilde hij uiteindelijk terug naar Den Haag en al werd het Voorburg in de Einddorpstraat, hij is met zeer grote regelmaat in onze stad te vinden. Achter een bak koffie bij de Wiener of tijdens een wandeling door de binnenstad van Den Haag om oude herinneringen op te halen. Daarnaast treedt hij op met The Urban Fun Band. Ben speelt namelijk van jongs af aan gitaar en bovendien kan hij goed zingen, en dat is mooi meegenomen.

Het Achterom

In het begin van deze bijdrage schreef ik dat ik Ben enkele jaren geleden heb leren kennen. In De Haagse Tijden van 31 maart 2020 heb ik hem een interview afgenomen en dit artikel eindigt met de zin: "Bij het afscheid stelde Ben mij voor om gauw nog eens terug te komen, maar dan moest ik wel mijn gitaar meenemen". En zo geschiedde. Ik heb hem leren kennen als een echte Hagenaar. Als iemand die altijd met plezier in onze stad gewoond heeft en er nog wekelijks komt.

Carl Doeke Eisma
carleisma@planet.nl

De kleuterklas van de Hyacinthschool 1951

De mooiste kerstreizen

Gewoon perfect geregeld

Kerst in het Vlaams-Brabantse Leuven	vanaf p.p.	
5-daagse busreis	reiscode: kdleu01	€ 659
All inclusive Kerst in het Teutoburgerwald	vanaf p.p.	
6-daagse busreis	reiscode: kdnh01	€ 769
All inclusive Kerst in de Eifel	vanaf p.p.	
6-daagse busreis	reiscode: kdsdk02	€ 799
Kerst in Hanzestad Lübeck	vanaf p.p.	
8-daagse busreis	reiscode: kdlob02	€ 839
Kerst in het Salzburgerland	vanaf p.p.	
8-daagse busreis	reiscode: kdldr01	€ 999
Kerst en Oud en Nieuw in het Zwarte Woud	vanaf p.p.	
13-daagse busreis	reiscode: kdend03	€ 1329

www.dejongintra.nl/kerstreizen
 Bel 0180 - 457 803
 of ga naar uw ANVR-Reisbureau

Reissom o.b.v. 2 personen en excl. € 37,50 reserveringskosten, Calamiteitenfonds en SGR-bijdrage.

de Jong Intra vakanties

HET BEUMER TEAM ZOEKT JOU!

Ben jij of ken jij een **dynamisch iemand** die op zoek is naar een **veelzijdige baan** in een hecht team, laat het ons weten!

Stuur je CV naar info@beumerijzerhandel.nl, bel 070-328 02 48 of loop gewoon even binnen en we kijken graag of wij wat voor elkaar kunnen betekenen! De koffie staat klaar! Wij zijn op zoek naar:

Verkoper Winkel (fulltime) • Verkopen en klanten adviseren; • Beheren van het assortiment; • Mogelijkheid tot cursussen en een vakopleiding technische handel; • Veelzijdig gevarieerd werk met eigen verantwoordelijkheid; • Werken in een hecht en jong team van collega's.	Monteur Buitendienst (fulltime) • Zelfstandig allround klussen uitvoeren; • Grote diversiteit aan klussen bij particulieren thuis; • Hang en sluitwerk (PKVW); • Electra en loodgieterswerk; • Bedrijfsbus, tablet en telefoon van de zaak; • Mogelijkheid tot cursussen/opleidingen.	Zaterdag Hulp (bijbaan) • Collega's ondersteunen in de winkel; • Schoonmaken en opruimen; • Mogelijkheid klanten te assisteren; • Vakkenvullen; • Leren en ervaring opdoen in een dynamische winkel; • Mogelijkheid om meer te werken in vakanties.
--	---	---

info@beumerijzerhandel.nl • Van Hoytemastraat 72 • 2596 ES 's-Gravenhage

UTS VAN DER GEEST VERHUIZINGEN

Speciale service voor senioren

- Zorgverhuizingen
- Particuliere verhuizingen
- Int. verhuizingen
- Kunst- en antiekservice
- In- en uitpakservice
- Verhuisdirigente
- Handyman
- Inboedelopslag

T 070 399 42 41
W utsvandergeest.nl

ERKENDE VERHUIZERS

Nu een heerlijk cadeau bij een abonnement op De Haagse Tijden!

Neem een abonnement op De Haagse Tijden en haal een heerlijke Haagsche Kakker op bij Bakkerij Hessing.

www.dehaagsetijden.nl

Eropuit!

Organiseert u een leuke activiteit waar onze lezers blij van worden? Mail uw activiteiten of tips naar info@dehaagsetijden.nl of bel: 070 - 360 76 76

Munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

Docu-Donderdag: 'Jane'

Jane Goodall is een van de belangrijkste autoriteiten op het gebied van diepgravend natuuronderzoek en een gepassioneerde natuurbeschermster. Ze was de eerste mens die wetenschappelijk onderzoek van chimpansees baseerde op eigen ervaring, door vriendschap met ze te sluiten. *Jane* is een heel persoonlijk verslag van Goodalls leven in de Afrikaanse wildernis. De documentaire duurt ongeveer 90 minuten. Er is een korte inleiding vooraf, en na de film is er gelegenheid om na te praten. Toegang is gratis, maar graag wel reserveren via Scheveningen@bibliotheekdenhaag.nl

Wanneer & waar: do 19 okt, 10.00-12.00u, bibliotheek Scheveningen, Scheveningseweg 333
 Meer info via bibliotheekdenhaag.nl

'From the Deep' in het jaarlijkse Allerzielenconcert

Met de vierde editie van het jaarlijkse Allerzielenconcert voorzien de Kloosterkerk en het Residentie Kamerkoor op 29 oktober wederom in een grote behoefte: Stil- staan bij de geliefden en vrienden die ons het afgelopen jaar ontvallen zijn. In het concert van dit jaar klinken vanuit het thema *From the Deep* verstilde werken van Bach, Lemereis, Mendelssohn Bartholdy en Manneke, gezongen door het Residentie Kamerkoor en gedirigeerd door Jos Vermunt. Ds. Rien Lanooy omlijst het concert op de hem kenmerkend aansprekende wijze met toepasselijke teksten. Met deze vierde editie weten de Kloosterkerk en het Residentie Kamerkoor deze jonge Haagse traditie te bestendigen.

Wanneer & waar: zo 29 okt, 16.00-17.30u, Kloosterkerk, Lange Voorhout 4
 Meer info via bachensembles.nl

Friday Night Jazz

Op vrijdag 3 november start een nieuwe serie Friday Night Jazz met een optreden van het kwintet van zangeres Masha Bijlsma. Op een nieuwe – maar zeer vertrouwde – locatie: het Leonardo Royal Hotel Promenade in Den Haag! Zangeres Masha Bijlsma wordt begeleid door de Duitse pianist Martin Sasse, bassist Taeke Stol en drummer Dries Bijlsma. Saxofonist Ben van den Dungen is special guest. Het concert wordt mede mogelijk gemaakt door de Stichting Jazz at the Club en Podium De Nieuwe Kamer. Het Leonardo Royal Hotel – het vroegere Promenade – is een bekende jazz locatie uit het verleden waar nog steeds de Haagse Jazzclub wekelijks zondagmiddagconcerten organiseert, veelal oude stijl, voor een trouw publiek. Friday Night Jazz vindt hier nu zijn domicilie.

Wanneer & waar: vr 3 nov, 20.00u, Leonardo Royal Hotel Promenade, Van Stolkweg 1
 meer info via jazzattheclub.nl

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Mercedes 190 SL Cabriolet

Als tiener zag ik ze soms geparkeerd staan op de rotonde voor het Kurhaus in Scheveningen, uiteraard met een Duits kenteken. De Mercedes-Benz 190 SL Cabriolet. Waarom heb ik toch vaak het idee dat men destijds mooiere en meer karaktervolle auto's maakten dan tegenwoordig...? Natuurlijk zijn de huidige Mercedes cabriolets opvallend en sportief, maar eerlijk gezegd toch minder mooi en elegant dan bijvoorbeeld deze 190 SL, waarvan er zo'n ruime 25.000 exemplaren zijn gebouwd tussen 1955 en 1963.

In 1955 betaalde je daar 18.500 gulden voor. Wat een prachtige auto! Dat vond ik toen ik tiener was en vind ik nog steeds en ik denk dat velen het met mij eens zullen zijn. Kijk eens mee. Echt een Roadster. Lange neus met mooie ronde lijnen. Grote herkenbare grille met die fraaie ronde opvallende ster. Mooie, bolle zijkant met de toen eigentijdse luchtinlaten en kijk eens naar die slank toelopende achterkant met het redelijk platte kofferdeksel. Stevig chromen bumpers

met opstaande rozetten. In die tijd had men nog rijkchromen wioldoppen die bij Mercedes altijd voor een deel in dezelfde kleur waren gespoten als de carrosserie. Subtiel detail. En natuurlijk een echt stoffen kap. Het interieur was ook een apart verhaal. Een heel mooi verhaal. Je zag het al als je het portier opende. Mooie, bolle vormgeving. Lerendeurbekleding en stevig hang- en sluitwerk. Wat een mooie stoelen. Forse fauteuils van rijk leer. Strak metalen

dashboard in de kleur van de auto, met eenvoudige aan- en uitknoppen voor de elementaire functies zoals verlichting, ruitenwissers, verwarming en de radio. Klokken voor de standaard informatie en verder geen onnodige grappen. Tegenwoordig is het stuur functioneel als opberger van de airbag en veelal voorzien van allerlei knoppen voor een handige bediening van de telefoon, cruise control en noem maar op. Telefoon in die tijd? Ja, een kunststof zwart ding

met een hoorn in de gang, als je het je kon veroorloven. Nee, toen was een stuur nog echt mooi, met een fraaie, chromen ring voor de bediening van de claxon. Groot, dun, maar mooi. Simpel contactslot met een nostalgische Neiman-sleutel. Sleutel erin, draaien en dan dat geluid van die 4-cilinder 1897 cc benzine-motor. Met zijn 120 pk haalde deze toch 1100 kilo wegende SL een topsnelheid van 173 kilometer. Voor die tijd een duivelse snelheid, maar met de perfecte

wegligging van deze achterwiel aangedreven cabrio een genot om hem toen door de bochten te jagen in heuvelachtig gebied. Zo achter het stuur van deze 190 SL met de kap open, tussen leer en warmhouten sierlijsten, was het heerlijk genieten in de tijd van de succesvolle Duitse tv-shows van Vico Torriani en Caterina Valente. Wie? Ja precies, dat bedoel ik nou. Jeugdsentiment!

John Vroom
johnvroom@planet.nl

Haagse Geluiden gaat over Haagse muziek, dansgelegenheden, muziekwinkels en platenzaken in de jaren '50, '60 en '70.

The Limits

The Limits was een blues/beat/rock 'n roll band uit Rijswijk/Voorburg, maar behoorde overduidelijk tot de Haagse muziek scene. De band werd in 1963 opgericht aan de Koninginnelaan in Rijswijk, waar de twaalf- en dertienjarigen Bert Touw, Frank de Bruijn, Allert de Lange en Ab Mul woonden, en ze zaten ook nog allemaal op het Huygens Lyceum in Voorburg.

Hun eerste optreden was op een feestje van een buurman. Meerdere optredens in de regio volgen snel, met covers van The Rolling Stones, The Shadows en The Beatles. Ze werden gereden door melkboer Frans uit Leidschendam, die op zaterdag als hij zijn wijk had gereden zijn bus leegmaakte en de band naar optredens bracht. Veelvuldig werd opgetreden op school-

feesten, in wijkgebouwen en buurthuizen in Voorburg, Rijswijk, Leidschendam en Den Haag. Blueslegende John Mayall was van grote invloed op de band. Het succes groeide gestaag. Eind jaren zestig trad de band elke week wel op, vaak voor compleet uitverkochte zalen. Het was een gouden tijd, met huilende/ gillende meisjes aan de deur. In 1967 bestond de band uit Hugo Woudenberg,

Hans Lukkien, Bert Touw, Roel Alofsen, Johan Schmal en Allert de Lange. Manager was Rik Blom en als roady fungeerde Arnoud Koek, die Rik op zou volgen als manager. Er werden eigen nummers geschreven, maar die werden nooit een succes. De covers bleven het wel goed doen. De band staat o.a. in het voorprogramma van The Golden Earrings in de legendarische Club 192 in Den Haag en bij Cuby a/t/Blizzards. In gebouw de Vliegermolen in Voorburg stonden ze voor

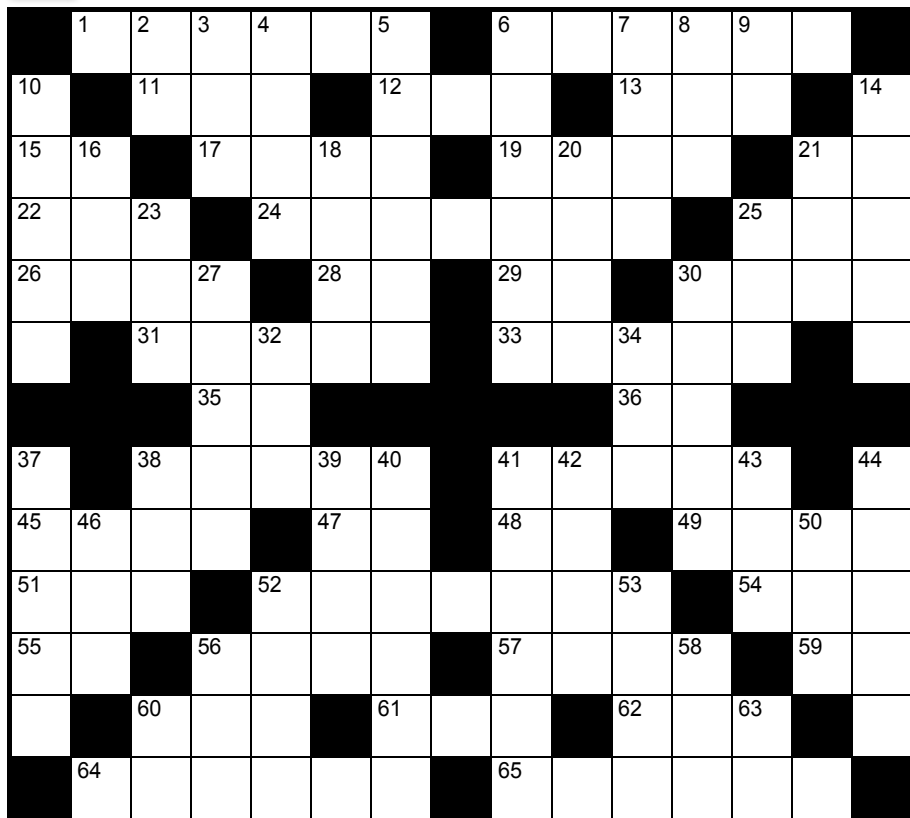
Leon Russel en The Who. In de jaren zeventig leidde de band een sluimerend bestaan, omdat er andere zaken om de hoek kwamen kijken, zoals studie, huisje boompje beestje, etc. Op de 50e verjaardag van Allert besluit hij dat het tijd wordt om de band weer bij elkaar te halen. Het wordt een succes. De band treedt weer regelmatig op in de volgende bezetting: Allert de Lange, Hans Lukkien, Bert Touw, Johan Schmal en de nieuwkomers Gerard v.d. Tas, Geke Kajim en Eugene Hoogstraten. Gouden tijden herleven, o.a. met een optreden op de door Radio West georganiseerde Haagse Beat reünie in het Paard en op het Zoetermeerse Blues Festival. Ondanks de hernieuwde successen neemt de band de moeilijke beslissing om toch te

stoppen, vanwege de leeftijden (allemaal 60-plussers). Na vijftig jaar Limits komt er nog een afscheidsconcert voor de fans, op 16 maart 2013 in de party boerderij Hijkstra. Het 50-jarig bestaan van de band is dus tevens het afscheidsconcert. Het gehele repertoire wordt gespeeld, oude rock/beat en blues met alle huidige en ex-bandleden. Overigens bestaat er van 1964-1968 in Den Haag nog een (beat) band met de naam The Limits, bestaande uit Max Bajetto (g/z), Cees v. Bommel (d), Wim v. Bommel (g/z/o) en Fred Mulder (b). Zij speelden o.a. in het AVA-gebouw en stonden in het voorprogramma bij The Incrowd en The Tee Set.

Rob Mindé
romin@ziggo.nl

1 KRUISWOORDPUZZEL

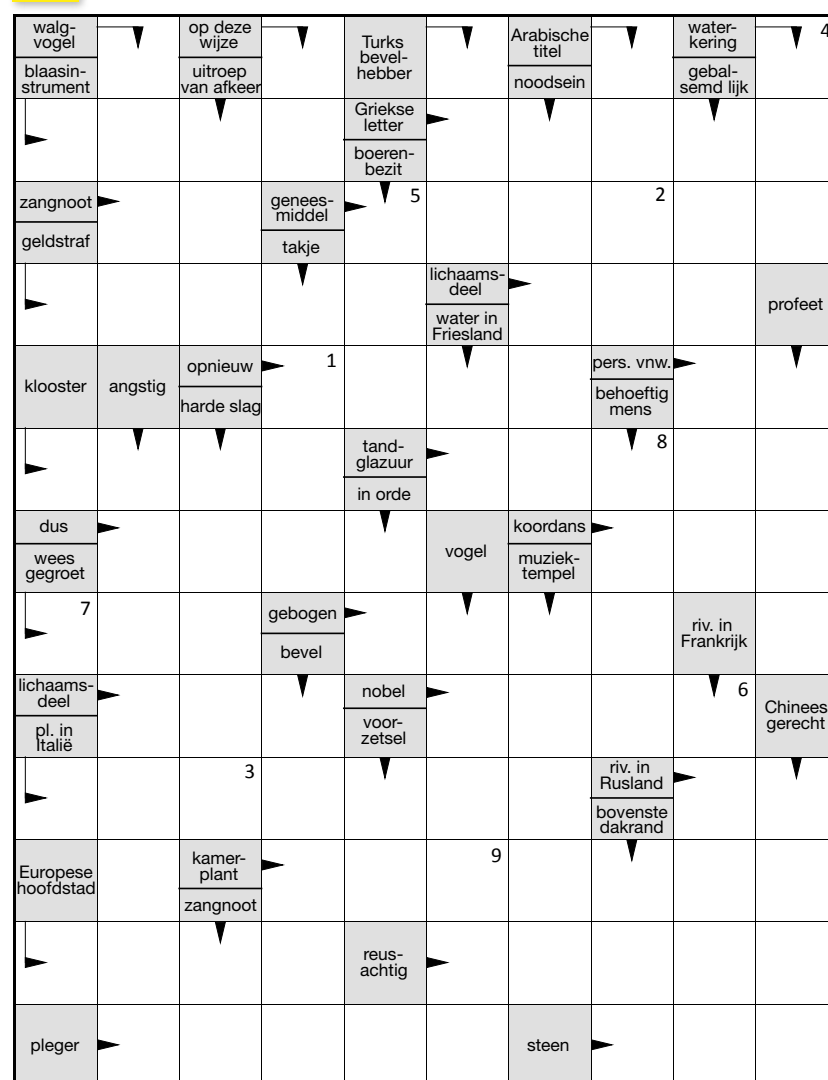

49 40 17 2 9 20 28 36 37 60 61

Horizontaal: 1 spoedig 6 alsmede 11 kilte 12 vogel 13 domoor 15 ego 17 leidsman 19 kelner 21 luitenant 22 deel v.e. naald 24 droevig 25 mager 26 waterkering 28 United Nations 29 voorzetsel 30 echtgenoot 31 verkoopplaats 33 bot 35 aldus 36 in memoriam 38 patiënt 41 vogel 45 rookgerei 47 watercloset 48 oude lengtemaat 49 gordel 51 vaartuig 52 houtsoort 54 baardje 55 a priori 56 inwendig orgaan 57 treuzel 59 selenium 60 marmelade 61 ik 62 houding 64 strekking 65 rugzak.

Verticaal: 2 eerstkomende 3 dik en zwaar 4 oude munt 5 afwezig 6 fakkel 7 naad 8 voordat 9 de onbekende 10 krantenhuisje 14 kaartenboek 16 varkenshok 18 bezig 20 kroot 21 vogeigenschap 23 schoolbenodigheid 25 olm 27 vaag 30 hengselvat 32 strafwerktuig 34 nageslacht 37 Russisch heerser 38 baal 39 weekdier 40 maar 41 ervaren leidsman 42 profeet 43 waterplant 44 bijenhouder 46 beet 50 vordering 52 gebarenspeel 53 geestdrift 56 persoon 58 verkeerd 60 pers. vnw. 63 zangnoot.

2 ZWEEDSE PUZZEL

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Puzzel & Win!

Mocht u de oplossingen weten van de puzzels op deze pagina, dan maakt u kans op deze leuke prijs van de Fifties Store! U kunt de oplossingen tot donderdag 26 oktober mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl

Win een Bennies Fifties kalender

Deze geweldige kalender is een prachtexemplaar. We geven maar liefst 5 kalenders weg, dus een grote winkans!

Verkrijgbaar bij de Fifties Store
Namensestraat 73 - 2587 VX Den Haag
070 3585810 - www.fiftiesstore.nl

Oplossingen vorige editie:

Zweedse puzzel: Mueslireep
Sudoku: 5 - 3
Kruiswoordpuzzel:
Tussendoor

Wij feliciteren de winnaar van de vorige editie met een mooie prijs, aangeboden door de Fifties Store. De Crosley Voyager Portable Retro Platenspeler gaat naar: C. Keus te Den Haag

Let op! U dient de prijs zelf op te halen bij de Fifties Store.

Kom jij weleens bij je wijkcentrum?

✓ Dé plek voor advies, ondersteuning, vrijwilligerswerk en activiteiten in de buurt. Je vindt ons door heel Den Haag: wijkz.nl

wijkz

voor elkaar

We doen meer dan je denkt!

ELZENaar
NVM MAKELAARS • HYPOTHEKEN

What Elz?

Snel en resultaat gericht
De beste keuze

9,3
waardering
funda

070 - 360 48 07 • www.elzenaar.nl

Profiteer bij de grootste naaimachinespeciaalzaak van Nederland

Nu met garenkit
t.w.v € 20,00

€ 499,00

Pfaff admire 1000 lockmachine

- Fantastische lockmachine die zeer eenvoudig is in bediening
- 16 verschillende steekkeuzes
- Decoratieve naden en randen
- Incl rolzoom

Nieuwe collectie
Naaimanden, diverse
soorten en maten van stof

Maar liefst 27
verschillende designs

vanaf € 18,95

Westeinde 83-95 | Den Haag
070-3463000 | Maandag gesloten

P Bezoekers parkeren gratis op eigen parking aan het Westeinde nummer 191